

ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา

Problems and Needs in the Implementation of Early Childhood Development Center of District Administrative Organization in Nakhonrachasima Province

ผู้วิจัย: นิศากร ทะนวนรัมย์ รศ. ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์

สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ตามความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก ในกรอบงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย นักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา โดยกลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มประชากร โดยกำหนดขนาดตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักวิชาการศึกษา จำนวน 103 คน และผู้ดูแลเด็ก จำนวน 234 คน รวม 337 คน แล้วทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ (Check List) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open Form) แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น .9551 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้ค่า Independent Sample t-test และการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้านพบว่ามีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

2. ความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้านพบว่า มีความต้องการในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

3. เปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม

การประชุมทางวิชาการเสนองานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ 3

สถานภาพตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน พบว่า นักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก มีปัญหาและความต้องการไม่แตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของนักวิชาการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน พบว่า นักวิชาการศึกษามีปัญหาและความต้องการไม่แตกต่างกัน

5. เปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของผู้ดูแลเด็ก องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีปัญหาและความต้องการไม่แตกต่างกัน

6. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้ ผู้บริหารท้องถิ่นไม่ให้ความสำคัญในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และจัดสรรงบประมาณให้น้อย อาคารเรียนไม่ได้มาตรฐาน คับแคบไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม และพื้นที่ใช้สอยไม่แยกเป็นสัดส่วน ผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจในงานด้านวิชาการ การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การจัดทำหลักสูตรและการผลิตสื่อสำหรับการเรียนการสอน และผู้ปกครองและชุมชนไม่ค่อยให้ความสำคัญและไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีความต้องการให้ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นความสำคัญในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสนับสนุนการดำเนินงาน รวมทั้งจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ต้องการอาคารเรียนที่ได้มาตรฐาน มีห้องแยกเป็นสัดส่วนและมีพื้นที่เพียงพอสำหรับการจัดกิจกรรมของเด็ก ต้องการให้ผู้ดูแลเด็กเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ด้านการจัดทำหลักสูตร และด้านการผลิตสื่อ ต้องการให้ชุมชนเห็นความสำคัญของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รวมทั้งให้การสนับสนุน ช่วยบริจาคสิ่งของ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

คำสำคัญ: กรอบงานตามมาตรฐานการดำเนินงาน การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา

ABSTRACT

The objective of this research was to study and compare the existing problems and needs in the implementation of Early Childhood Development Center of District Administrative Organization in Nakhonrachasima Province from the

การประชุมทางวิชาการเสนองผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ 3

opinions of the Academic Educators and the care givers in conventional implementation standard of Early Childhood Development Center of Local Administrative Organization, concerning 4 related aspects: 1) personnel and administrative management, 2) the building and environment, 3) the academic and curriculum activity, and 4) the participation and community support. The population was 337 people, and the sample group was 103 academic educators, 234 care givers, selected by using the Table of Krejcie and Morgan and multi-stage sampling. The instruments used for collecting the data were the questionnaires in 3 aspects: check list, 5-rating scale and open ended form. The statistics for data analysis were the frequency, percentage, mean and standard deviation. The hypotheses were tested by using independent sample, t-test and One-way Analysis of Variance (ANOVA). The results of this research were as follows:

1. The problems in the implementation of Early Childhood Development Center of District Administrative Organization in Nakhonrachasima Province as a whole and each aspect were at “moderate” levels.

2. The needs in the implementation of Early Childhood Development Center of District Administrative Organization in Nakhonrachasima Province as a whole and each aspect were at “high” levels.

3. The comparison in both problems and needs in the implementation of Early Childhood Development Center of academic educators and care givers of District Administrative Organization in Nakhonrachasima Province, classified by positional situation as a whole and each aspect, the researcher found that the academic educators and care givers did not have different opinions about problems and needs.

4. The comparison in both problems and needs in the implementation of Early Childhood Development Center of academic educators and care givers of District Administrative Organization in Nakhonrachasima Province, classified by working operational experience as a whole and each aspect, the researcher found that the academic educators had the problems and needs were not different.

5. The comparison in both problems and needs in the implementation of Early Childhood Development Center of academic educators and care givers of District Administrative Organization in Nakhonrachasima Province, classified by

working operational experience as a whole and each aspect, the researcher found that the care givers had the problems and needs were not different.

6. The additional suggestions about the problems and needs in the implementation

of Early Childhood Development Center of District Administrative Organization in Nakhonrachasima Province were as follows: the local administrators did not give the significance in developing the Early Childhood Development Center and the budget allocation to be least.

The buildings were not standardized, narrow, insufficient in activity provisions, and the sub-land area were not divided into proportion. The care givers were lacked of academic knowledge, the operational experience planning, the curriculum provision, and the learning media production. The guardians and community did not gradually give the importance and participate in operation or activities of Early Childhood Development Center. The Early Childhood Development Center needed the local administrators saw the importance and the operational support of the Center including the budget should be allocated sufficiently, needed the buildings were standardized, had the proportional rooms, and the enough area for child's activity provision. They needed the care givers participate the training course for potential operation in aspect of the academic, the operational experience planning, the curriculum provision, and the media production. They also needed the community give the importance to the Early Childhood Development Center and take the operational part including the supporting, donating to the Early Childhood Development Center.

Keywords: Early Childhood Development Center, District Administrative Organization in Nakhonrachasima Province

บทนำ เด็กเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ และนับเป็นต้นทุนทางสังคมที่มีค่ามากที่สุด เด็กช่วงวัยแรกเกิดถึง 6 ปี เป็นช่วงที่มีอัตราการเจริญเติบโตในทุกด้านคือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาสูงที่สุด ถือเป็นจังหวะทองของการวางรากฐาน การพัฒนาในทุกด้านให้กับเด็ก การอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาแก่เด็กวัยนี้มีความสำคัญมาก เนื่องจากเด็กในวัยนี้เป็นวัยเริ่มต้นแห่งการเรียนรู้และมีความต้องการที่จะเรียนรู้ในสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว การอบรมปลูกฝังสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้านให้แก่เด็กปฐมวัย

ได้เจริญเติบโตเต็มศักยภาพในช่วงอายุนี้ จะเป็นรากฐานที่ดีที่จะให้เด็กได้เจริญเติบโตเป็น
 เยาวชนและพลเมืองที่ดี เฉลียวฉลาด คิดเป็น ทำเป็นและมีความสุขมากกว่าการปลูกฝังสร้าง
 เสริมในช่วงอื่น ดังนั้นครอบครัวและกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาศักยภาพของสมองจึงเป็น
 ส่วนสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของเด็กปฐมวัย

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง
 ในการวางรากฐานความรู้ของเด็กสำหรับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไป ซึ่งการจัดการศึกษาในวัย
 นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่
 เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อพัฒนาเด็กให้เกิด
 ความสุขในการเรียนรู้ เกิดทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม
 และค่านิยมที่พึงประสงค์ ดังนั้นเมื่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นเครื่องมือสำคัญใน
 การที่จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาเด็กให้เกิดความสมบูรณ์ในทุกด้าน จึงจำเป็นที่ทุกภาคส่วนของ
 สังคมไม่ว่าจะเป็นบุคคล ครอบครัว ชุมชน หน่วยงาน องค์กรสนับสนุนต่างๆและผู้ที่มีส่วน
 เกี่ยวข้องในด้านการพัฒนาเด็กจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการ
 พัฒนาเด็กตั้งแต่ แรกเกิดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ในปัจจุบันมีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาปฐมวัย เช่น
 กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงวัฒนธรรม
 กรมประชาสัมพันธ์ และกระทรวงมหาดไทย (นิตยา ศรีมกุฎพันธ์, 2548 70-75) กรมการ
 พัฒนาชุมชน สังกัดกระทรวงมหาดไทยเป็นอีกหนึ่งหน่วยงานหนึ่งที่ได้เริ่มดำเนินการพัฒนาเด็กมา
 ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2510 โดยการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขึ้นในหมู่บ้านตาม
 ความต้องการของประชาชน เพื่อรับเด็กอายุระหว่าง 3-6 ปี เข้ารับการอบรมเลี้ยงดูในศูนย์
 พัฒนาเด็กเล็กเพื่อช่วยพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
 เหมาะสมตามวัย เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา นอกจากนี้ยัง
 เป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความตระหนักในการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเด็ก
 ในชุมชน โดยกรมการพัฒนาชุมชนจะให้การสนับสนุนในด้านวิชาการและงบประมาณ รวมทั้ง
 การฝึกอบรมผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการพัฒนาเด็ก เพื่อให้บุคคลเหล่านี้มีความรู้ความเข้าใจ
 และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรมการพัฒนาชุมชน, 2542, 2)

เนื่องจากภายหลังรัฐบาลได้มีนโยบายกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะรวมถึงด้านการจัดการศึกษา ดังจะเห็นได้จากการ
 ตราพระราชบัญญัติ ระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่
 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการจัดการศึกษา ดังเช่น ในรัฐธรรมนูญแห่ง
 ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในมาตรา 80 รัฐต้องคุ้มครอง พัฒนาเด็กและเยาวชน

สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย และมีหน้าที่ส่งเสริมและกระจายอำนาจให้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและสามารถจัดการศึกษาได้ มาตรา 289 องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการ ภายในท้องถิ่น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 41 บัญญัติให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาใน ระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา พัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส นอกจากนี้พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ในมาตรา 67 ได้กำหนดให้องค์การบริหาร ส่วนตำบลมีหน้าที่ในการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ซึ่งจากการประมวลเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลใน ด้านการจัดการศึกษาอาจกล่าวได้ว่าเป็นภารกิจสำคัญขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้อง จัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของชุมชนและเป็นไปเพื่อการตอบสนองตามความต้องการของท้องถิ่นเป็นหลัก

ผลจากนโยบายการกระจายอำนาจให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วน ร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้ในปัจจุบันองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งได้รับการถ่าย โอนภารกิจด้านการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาในระดับปฐมวัยหรือที่เรียกว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีอิสระในการที่จะบริหารงานด้าน การศึกษาปฐมวัย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพและบริบทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งซึ่ง ข้อมูลจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในปี 2551 พบว่าในปัจจุบันมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุน จำนวนทั้งสิ้น 18,222 แห่ง โดย แบ่งเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเองจำนวน 3,997 แห่งและรับ ถ่ายโอนจากส่วนราชการต่าง ๆ จำนวน 14,225 แห่ง (ต้องการ สุขเหล็ก, 2551, 2)

จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันนี้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งมีภารกิจสำคัญใน งานด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่เนื่องจากองค์การปกครองส่วน ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความหลากหลายในด้านศักยภาพและทรัพยากรที่แตกต่างกันและส่วนใหญ่ ยังไม่เคยจัดหรือมีประสบการณ์ในด้านการจัดการศึกษามาก่อนทำให้การดำเนินงานโดย ภาพรวมเท่าที่ผ่านมา ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เกิดปัญหาในด้านการบริหารจัดการหลาย ประการ ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยขององค์การ

บริหารส่วนตำบล พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคหลายด้าน เช่น ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษาปฐมวัยโดยเฉพาะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่มีอาคารสถานที่ที่เป็นของตนเองขาดงบประมาณจัดซื้อสื่ออุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนและเครื่องเล่นสนาม ไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและชุมชนรับทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็กมีจำนวนไม่เพียงพอ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน้อย

จากการศึกษาข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานในด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลังจากได้รับการถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานต่าง ๆ ยังคงมีปัญหาในด้านการบริหารจัดการที่ยังขาดประสิทธิภาพในหลายด้าน ควรที่จะได้มีการศึกษาหาแนวทางแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ดีขึ้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งข้อมูลและผลจากการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ จะได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ตามความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ตามความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษากับผู้ดูแลเด็กโดยจำแนกตาม
  - 2.1 สถานภาพตำแหน่ง
  - 2.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาแตกต่างกัน

2. นักวิชาการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน

3. ผู้ดูแลเด็กที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับการดำเนินงาน 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

2. ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานและเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้นำข้อมูลไปวางแผน ปรับปรุงแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. **ขอบเขตเนื้อหา** การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ตามความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก โดยกำหนดกรอบงานวิจัยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน 4 ด้าน ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ม.ป.ป., 2)

- 1.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ
- 1.2 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
- 1.3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร
- 1.4 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย นักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 1,305 คน จำแนกเป็น(ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2551)

2.1.1 นักวิชาการศึกษา จำนวน 248 คน

2.1.2 ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 1,057 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้การสุ่มจากประชากร นักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักวิชาการศึกษาจำนวน 103 คน และผู้ดูแลเด็กจำนวน 234 คน รวม 337 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา มีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 สถานภาพตำแหน่ง จำแนกเป็น

3.1.1.1 นักวิชาการศึกษา

3.1.1.2 ผู้ดูแลเด็ก

3.1.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน จำแนกเป็น

3.1.2.1 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตำแหน่งนักวิชาการศึกษา

3.1.2.1.1 ต่ำกว่า 2 ปี

3.1.2.1.2 2 ปี ขึ้นไป

3.1.2.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตำแหน่งผู้ดูแลเด็ก

3.1.2.2.1 ต่ำกว่า 5 ปี

3.1.2.2.2 5 ปี ถึง 10 ปี

3.1.2.2.3 สูงกว่า 10 ปี ขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ตามความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก ตามกรอบมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย นักวิชาการศึกษา และผู้ดูแลเด็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 1,305 คน จำแนกเป็นนักวิชาการศึกษา จำนวน 248 คน และผู้ดูแลเด็ก จำนวน 1,057 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ใช้การสุ่มจากประชากรนักวิชาการ ศึกษาและผู้ดูแลเด็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้จากการกำหนด ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้นักวิชาการ ศึกษาจำนวน 103 คน และผู้ดูแลเด็กจำนวน 234 คน รวม 337 คน หลังจากนั้นทำการสุ่ม แบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งเป็นแบบสอบถาม โดยได้รับคำปรึกษา จากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เมื่อได้เครื่องมือฉบับที่ปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์แล้ว จึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแล เด็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหา ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) โดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9551 ซึ่งถือว่ามีค่าสูงและผ่านเกณฑ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามทั้งหมดทางไปรษณีย์ ไปยังนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมาที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง โดยส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด จำนวน 337 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมาครบ ทั้งหมด จำนวน 337 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และจัดอันดับความคิดเห็น

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่งและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา วิเคราะห์ด้วยค่า Independent Sample t-test กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4.4. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม ประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็ก วิเคราะห์ด้วยค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ (Scheffe' Method) กำหนดค่าสถิติ

ที่ระดับนัยสำคัญ .05

4.5 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาปัญหาและความต้องการในการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา พบว่า

1.1 ปัญหาในการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

1.2 ความต้องการในการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของนักวิชาการศึกษากับผู้ดูแลเด็ก องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของนักวิชาการศึกษากับผู้ดูแลเด็ก องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ที่มีสถานภาพตำแหน่งต่างกัน โดยรวมมีปัญหาและความต้องการไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีปัญหาและความต้องการไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของนักวิชาการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของนักวิชาการศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน โดยรวมมีปัญหาและความต้องการไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีปัญหาและความต้องการไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของผู้ดูแลเด็ก องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของผู้ดูแลเด็ก ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน โดยรวมมีปัญหาและความต้องการไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีปัญหาและความต้องการไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน

5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้

5.1 นักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา เพิ่มเติมว่า ผู้บริหารท้องถิ่นไม่ให้ความสำคัญในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และจัดสรรงบประมาณให้น้อย อาคารเรียนไม่ได้มาตรฐาน คับแคบไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมและพื้นที่ใช้สอยไม่แยกเป็นสัดส่วน ผู้ดูแลเด็ก ขาดความรู้ความเข้าใจในงานด้านวิชาการ การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การจัดทำหลักสูตรและการผลิตสื่อสำหรับกิจกรรมการเรียนการสอน และผู้ปกครองและชุมชนไม่ค่อยให้ความสำคัญและไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5.2 นักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา เพิ่มเติมว่า ต้องการให้ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นความสำคัญในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสนับสนุนการดำเนินงาน รวมทั้งจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ต้องการอาคารเรียนที่ได้มาตรฐานมีห้องแยกเป็นสัดส่วน และมีพื้นที่เพียงพอสำหรับการจัดกิจกรรมของเด็ก ต้องการให้ผู้ดูแลเด็กเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ด้านการจัดทำหลักสูตร และด้านการผลิตสื่อ ต้องการให้ชุมชนเห็นความสำคัญ

ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รวมทั้งให้การสนับสนุน ช่วย
บริจาคสิ่งของ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ
องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ได้
ดังนี้

1. ปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก
องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา พบว่านักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็กมีปัญหาใน
การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าภายหลัง
ที่รัฐบาลได้มีนโยบายกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในด้าน
การจัดการศึกษา ทำให้ในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งได้รับการถ่ายโอน
ภารกิจด้านการจัดการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในระดับปฐมวัยหรือที่เรียกว่าศูนย์
พัฒนาเด็กเล็ก โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีอิสระในการที่จะบริหารงานด้าน
การศึกษาปฐมวัย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพและบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ในฐานะเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริม สนับสนุน
และพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง สามารถจัดบริการสาธารณะให้แก่
ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในท้องถิ่น จึงได้มีนโยบาย
พัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณภาพและได้
มาตรฐาน โดยได้มีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กให้แก่ผู้บริหารท้องถิ่นและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถบริหารจัดการภายในศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งได้มีการจัดทำคู่มือเกี่ยวกับมาตรฐานการ
ดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงทำให้องค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นได้มีแนวทางปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนด้านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่
มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ ส่วนใหญ่ได้ให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ทั้งในด้านการจัดส่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ และได้จัดสรร
งบประมาณในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การจัดสรรงบประมาณ
ซื้อสื่อการเรียนการสอน การปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ ฯลฯ แต่งบประมาณที่จัดสรรให้
อาจไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานได้ทั้งหมด ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มีปัญหาในการดำเนินงานของ
นักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับปาน
กลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุชาติดา สมสวนจิต (2547, 54-55) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง

การศึกษาปัญหาอุปสรรคและปัจจัยในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา จินเกิด (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก มีปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับปานกลางเหมือนกันทุกด้าน เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น ยังขาดแคลนงบประมาณในการปรับปรุงซ่อมแซมและสร้างอาคารสถานที่ จึงทำให้มีอาคารเรียนไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม ไม่มีอาคารเรียนที่เป็นเอกเทศ เครื่องเล่นสนามไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาอำพร มณีเนียม (2545, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษา ได้แก่ บริเวณสถานที่คับแคบ ห้องเรียนน้อย สนามเด็กเล่นแคบ และมีเครื่องเล่นน้อย ทั้งนี้เพราะขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากภาครัฐและหน่วยงานต้นสังกัด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลือชัย บุญคุ้ม (2546, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือ ยังไม่มีอาคารสถานที่เป็นของตนเอง ขาดงบประมาณซื้อสื่ออุปกรณ์และเครื่องเล่นสนามสำหรับเด็ก

2. ความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา พบว่านักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก มีความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในส่วนที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาน้อย ประกอบกับผู้บริหารท้องถิ่นไม่ค่อยให้ความสำคัญในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และจัดสรรงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้น้อย ขาดการสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรได้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ และด้านอาคารสถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่มีความคับแคบ ทำให้มีพื้นที่ไม่เพียงพอและไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ และชุมชนไม่ค่อยให้ความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานน้อย ดังนั้นจึงทำให้มีความต้องการในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษมสุข วัชรพงษ์เกษม (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการ 6 ด้าน ในการพัฒนาเด็กในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร และด้านการบริหารจัดการ พบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยิ่ง เทศน้อย (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามทัศนระกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามทัศนระกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก มีความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากเหมือนกันทุกด้าน เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กระดับปฐมวัย ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เป็นเอกเทศ มีอาคารเรียนที่ได้มาตรฐาน สถานที่เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และต้องมีระบบการป้องกันความปลอดภัย เช่น มีรั้วกันรอบบริเวณศูนย์เด็กเล็ก มีประตูปิด เปิดอย่างแน่นหนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษมสุข วัชรพงษ์เกษม (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการ 6 ด้าน ในการพัฒนาเด็กในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านอาคารสถานที่ พบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมาก

3. เปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของนักวิชาการศึกษากับผู้ดูแลเด็กองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ที่มีสถานภาพตำแหน่งต่างกัน พบว่านักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก มีปัญหาและความต้องการโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีปัญหาและความต้องการไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก มีความสอดคล้องกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็กมีพันธกิจที่ต้องปฏิบัติร่วมกันในการที่จะพัฒนาและส่งเสริมให้เด็กที่เข้ารับกรอบรมเลี้ยงดูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีความพร้อมทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เรียนรู้อย่างมีความสุขและเติบโตอย่างมีคุณภาพ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ม.ป.ป, 1-4) ดังนั้นในการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก จึงต้องอาศัยการทำงานแบบร่วมมือร่วมใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ยอมรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน เพื่อให้การดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด จึงทำให้นักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก มีปัญหาและความต้องการไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ สมบัติ สะเกต (2543, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ เจ้าอาวาสและครูพี่เลี้ยง ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานศูนย์ เมื่อจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. เปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของนักวิชาการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน โดยรวมมีปัญหาและความต้องการไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีปัญหาและความต้องการไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักวิชาการศึกษาส่วนใหญ่มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และได้รับทราบแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากหน่วยงานต้นสังกัดและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นซึ่งได้จัดทำคู่มือการดำเนินการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเอกสาร หนังสือต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงทำให้ นักวิชาการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญผา สุขภาคกิจ (2542, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบปัญหาตามความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีประสบการณ์บริหารน้อยกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์บริหารมากกว่าผู้บริหารทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. เปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของผู้ดูแลเด็ก องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน โดยรวมมีปัญหาและความต้องการไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีปัญหาและความต้องการไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และได้รับทราบแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากหน่วยงานต้นสังกัด และมีบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านการศึกษาคอยให้คำแนะนำในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อีกทั้งมีคู่มือการดำเนินการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเอกสาร หนังสือต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงทำให้ ผู้ดูแลเด็กที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพันธ์ ทองสีดา (2546, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการ

ปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมการพัฒนาชุมชน ผลการวิจัยพบว่าการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเมื่อจำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงานพบว่าไม่แตกต่างกัน

6. ผลจากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการ ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็กให้ความสำคัญและข้อเสนอแนะมากที่สุดจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

6.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ พบว่าผู้บริหารท้องถิ่นไม่ให้ความสำคัญ ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และจัดสรรงบประมาณให้น้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารท้องถิ่นขาดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาด้านการศึกษาปฐมวัย มองข้ามความสำคัญของการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ตั้งแต่วัยเด็ก และให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าที่จะพัฒนาคน ซึ่ง กระทรวงสาธารณสุข (2546, 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กไว้ ว่าการพัฒนาคนอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาโดยเฉพาะช่วง ปฐมวัย ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งปวง การพัฒนาเด็กปฐมวัยถือเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า มี ผลการวิจัยได้แสดงให้เห็นว่า การลงทุนเพื่อการพัฒนาเด็กตั้งแต่ต้น เป็นการลงทุนที่น้อยกว่า ค่าใช้จ่ายในการตามแก้ปัญหาของสังคมที่เกิดขึ้นเพราะความไม่มีคุณภาพของประชากรใน สังคม ส่วนในด้านงบประมาณที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการจัดสรรและสนับสนุนจากองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นน้อย ทำให้ไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการนั้น เนื่องจากองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และมีภารกิจที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสภา ตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ.2546 ทั้งใน ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการ ของประชาชน อาทิ การจัดให้มีหรือบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก และเยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ (โกวิท พวงงาม, 2550, 166-177) จะเห็นได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่และ ภารกิจที่ต้องปฏิบัติตาม ดังนั้นจึงอาจทำให้การจัดสรรและสนับสนุนด้านงบประมาณให้ศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน ทั้งนี้เพราะต้องนำงบประมาณไปบริหารงานในด้าน อื่นๆ ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต้องรีบดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาติ พุ่มพวง (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก โดยองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการพัฒนาเด็กเล็กและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจใน บทบาทหน้าที่และการบริหารจัดการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัย

ของ พระมหาอำพร มณีเนียม (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษา ได้แก่ ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติา สมสวนจิต (2547, 54-55) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาอุปสรรคและปัจจัยในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่าด้านงบประมาณมีปัญหาอุปสรรค คือ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณไม่เพียงพอ

6.2 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่าส่วนใหญ่อาคารเรียนไม่ได้มาตรฐานคับแคบ ไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมและพื้นที่ใช้สอยไม่แยกเป็นสัดส่วน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณที่มีไม่เพียงพอในการดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซม ต่อเติมอาคารหรือสร้างอาคารเรียนหลังใหม่ให้มีพื้นที่กว้างขวางกว่าเดิม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาอำพร มณีเนียม (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษา ได้แก่ บริเวณสถานที่คับแคบ ห้องเรียนน้อย สนามเด็กเล่นแคบ และมีเครื่องเล่นน้อยและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติา สมสวนจิต (2547, 54-55) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาอุปสรรคและปัจจัยในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่าด้านอาคารสถานที่ที่มีปัญหาอุปสรรค คือ การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนไม่เป็นระบบ ไม่มีอาคารเรียนที่เป็นเอกเทศ และห้องน้ำห้องส้วมไม่สะอาดเพียงพอ

6.3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า ผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ ความเข้าใจในงานด้านวิชาการ การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การจัดทำหลักสูตร และการผลิตสื่อสำหรับการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น ผู้บริหารท้องถิ่น ไม่ให้ความสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระ พลรักษา (2542, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาและความต้องการการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมการพัฒนาชุมชน ในจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ผู้ดูแลเด็กขาดประสบการณ์และทักษะในการทำงานจึงต้องเข้ารับการฝึกอบรมและศึกษาดูงานเพิ่มเติม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนัส ศรีรักษา (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดของอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามตารางกิจกรรมประจำวัน และครูที่เลี้ยงขาดประสบการณ์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเด็ก และได้เสนอแนวทางแก้ปัญหาคือ

จัดส่งเอกสารหลักสูตรให้เป็นคู่มือการปฏิบัติงาน ครูพี่เลี้ยงควรจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามตาราง เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาครบทุกด้าน และให้มีการอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ครูพี่เลี้ยงก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

6.4 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน พบว่าส่วนใหญ่ผู้ปกครองและชุมชนไม่ค่อยให้ความสำคัญและไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองและชุมชนส่วนใหญ่ต้องออกไปประกอบอาชีพ ไม่ค่อยมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดขึ้น ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาอำพร มณีเนียม (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษา ได้แก่ มีการระดมการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองและชุมชนน้อย และการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง และส่วนใหญ่มีความต้องการให้ชุมชนให้ความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รวมทั้งให้การสนับสนุน ช่วยบริจาคสิ่งของวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สอดคล้องกับ ลือชัย บุญคุ้ม (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือมีการประชาสัมพันธ์สื่อสารกับผู้ปกครองมีน้อยเกินไป ผู้ปกครองใช้เวลาดูแลช่วยส่งเสริมพัฒนาการเด็กน้อย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ ด้อยคำ (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินประสิทธิผลของการถ่ายโอนงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา พบว่าปัญหาและอุปสรรคของการถ่ายโอนงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารท้องถิ่นไม่ให้ความสำคัญในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และจัดสรรงบประมาณให้น้อย ดังนั้นผู้บริหารท้องถิ่นควรให้ความสำคัญและเอาใจใส่ในด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างจริงจัง และสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอ ทั้งในด้านงบประมาณจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน ด้านเครื่องเล่นสนาม และด้านอื่น ๆ ที่จำเป็น

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า อาคารเรียนไม่ได้มาตรฐาน คับแคบไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมและพื้นที่ใช้สอยไม่แยกเป็นสัดส่วน ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดสรรงบประมาณในการสร้างอาคารเรียน หรือปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้มีพื้นที่ใช้สอยและพื้นที่ในการจัดกิจกรรมต่างๆ อย่างเพียงพอ รวมทั้งการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์บริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ร่มรื่น น่าอยู่และเอื้อต่อการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมให้เด็ก

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจในงานด้านวิชาการ การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ และการผลิตสื่อสำหรับการเรียนการสอน ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กได้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงาน เช่น ในด้านวิชาการ ด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ด้านการจัดทำหลักสูตร และด้านการผลิตสื่อ เป็นต้น หรือควรส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้ผู้ดูแลเด็กได้มีความรู้ความสามารถในด้านวิชาการเพิ่มมากขึ้น และนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

1.4 จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองและชุมชนไม่ค่อยให้ความสำคัญและไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดให้มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับภารกิจดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ เช่น ร่วมเป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงควรมีการประชุมสัมพันธการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังและสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา

2.2 ควรมีการศึกษานโยบายของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์กรบริหารส่วนตำบล

2.3 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา

2.4. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดอื่น ๆ ทั่วประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. กองพัฒนาเด็ก. (2542). **แนวทางการพัฒนาเด็กนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก**. กรุงเทพฯ: ยูไนเต็ด โปรดัคชั่น.
- _____. กองพัฒนาเด็ก. (2544). **หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการบริหารงบประมาณโครงการถ่ายโอนการพัฒนาเด็ก ประจำปีงบประมาณ 2545**. กรุงเทพฯ: เอ ที เอ็น โปรดัคชั่น.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น. (ม.ป.ป.) **คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. (ม.ป.ท.)
- _____. สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น (ม.ป.ป.). **แนวการจัดกิจกรรมเตรียมประสบการณ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามกรอบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงมหาดไทย. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (ม.ป.ป.). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. ม.ป.ท.
- กระทรวงสาธารณสุข. กรมอนามัย. (2546). **คู่มือผู้ดูแลเด็กเพื่อการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ**. นนทบุรี: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- เกษมสุข วัชรพงษ์เกษม. (2547). **ความต้องการในการพัฒนาเด็กในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดจังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2546). **การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- _____. (2550). **การปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- โกวิทย์ พวงงาม และ อลงกรณ์ อรรคแสง. (2547). **คู่มือมติใหม่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน**. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- ชาติ พุ่มพวง. (2549). **การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ ร.บ.เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). **การปกครองท้องถิ่นไทย (พิมพ์ครั้งที่ 3)**. กรุงเทพฯ: สมาคมศิษย์เก่ารัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ณิชนนต์ ปัทมเสวี. (2548). **สภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ต้องการ สุขเหลือ. (2551). **เอกสารประกอบคำบรรยายเรื่อง มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น: กระทรวงมหาดไทย.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2547). **สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพรส
- นภเนตร ธรรมบวร. (2546). **ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตยา ศรีมกุฏพันธ์. (2548). **การจัดและบริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย**. สุรินทร์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- บุญยิ่ง เทคน้อย. (2545). **การศึกษาสภาพและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามทัศนะกรมการปกครองส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- บุปผา สุขภาคกิจ. (2542). **การศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี**. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปลาน สุวรรณมงคล. (2547). **การปกครองท้องถิ่นไทยในบริบทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประชัน คະเนวิน. (2549). **เอกสารคำสอนการปกครองท้องถิ่นไทย**. บุรีรัมย์: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประพันธ์ ทองสีดา. (2546). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาชุมชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. บุรีรัมย์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- ปรีดา ทิพย์มณี. (2545). **การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านพอด ตำบลชลคราม อำเภอคอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). สุราษฎร์ธานี: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- พระมหาอำพร มณีเนียม. (2545). **ความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมู่ที่ 3 องค์การบริหารส่วนตำบลคูคต**. วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก. หน้า 1-77.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. (2542, 17 พฤศจิกายน). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 116 ตอนที่ 114 ก. หน้า 53.
- พัชรินทร์ อาลัยลักษณ์. (2549). **สภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (สังคมศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- มนัส ศรีรักษา. (2544). **การดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดของอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เยาวพา เตชะคุปต์. (2542). **การศึกษาปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์แม็ค.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (24 สิงหาคม 2550). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 124 ตอนที่ 47 ก. หน้า 1-127.
- จำเพย แดงประไพ. (2550). **ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลวด แก้วไธสง. (2540). **ปัญหาการบริหารงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ลือชัย บุญคุ้ม. (2546). **การจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขต จังหวัดนครปฐม**. ภาคนิพนธ์ (การบริหารการศึกษา).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรวิทย์ แจ่มใส. (2546). **ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาของ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3**. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิเชียร ทวีโคตร. (2541). **การศึกษาการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ตามระเบียบกรมการศาสนา ว่าด้วยศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด พ.ศ. 2537: ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์วัดคว่ำสายทอง อำเภอมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วีระ พลรักษา. (2542). **การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการจัดการศึกษาของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมการพัฒนาชุมชน ในจังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(ไทยคดีศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2547). **การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น: ความก้าวหน้า หลัง รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540**. กรุงเทพฯ : คลังวิชา
- สมบัติ สะเกศ. (2543). **ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดระยอง**.งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สัมฤทธิ์ เนตรประไพ. (2548). **ความคิดเห็นของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในการบริหารจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา) นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม.
- สุกัญญา จินเกิด. (2549). **ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหาร ส่วนตำบล ในจังหวัดชลบุรี** งานนิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา) ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุชาดา สมสวนจิต. (2547). **การศึกษาปัญหาอุปสรรคและปัจจัยในการดำเนินงานศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอพิมาย จังหวัด**

- นครราชสีมา.วิทยานิพนธ์** ปร.ม. (นโยบายสาธารณะ) มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุพรรณ เป็นพร้อม. (2546). **ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดบุรีรัมย์.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เสาวลักษณ์ ต้อยคำ. (2548). **การประเมินประสิทธิผลของการถ่ายโอนงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา.** การค้นคว้าแบบอิสระ ปร.ม.เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัครเดช วรหาญ. (2548). **ความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ ปร.ม.เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อิทธิพล โกมล. (2544). **การปฏิบัติงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดหนองคาย.**วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุดม เขยกีวงศ์. (2545). **หนังสือยุคปฏิรูปการศึกษา : อนาคต. ประชาธิปไตยของชาวบ้าน.** กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991.
- Albury, R. G. (1976). *The Development of Guiding Principle for the Establishment and Organization of a Parish Day Nursery School.* New York : New York University.
- Buford, J.F. (1977). "Parents Perceptions of Early Childhood Education," *Dissertation Abstracts International.* 38(4) : 5657-A.
- Black,S.E.B. (1987). "The Relationship Between Social Status and Patterns of Communication in Acquainted and Unacquainted Preschool Children." *Dissertation Abstracts International.* 47(6) : 330-A.
- Madsen, K.A. (1997). *An Examination of Multiple Intelligence Exhibited by Preschool Childhood in a Child Care Center.* Ed.D. Dissertation Abstracts International.